Средно училище „Черноризец Храбър“
гр.Пловдив, район Тракия, ул.“Съединение“ №9
тел: 032/ 68 28 49; e-mail: office@cherhrab.com

Утвърждавам:
Елена Кисьова – Директор

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

ЗА
УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Приета на Педагогически съвет,
протокол №10 /10.09.2026 г.

I.ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма е в съответствие със Стратегията за развитие на училището и стратегическите цели, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на СУ „Черноризец Храбър“ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

1. ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
2. НАРЕДБАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
3. СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
4. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА
5. ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 на МС от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Преждевременно напускане на училище:

Преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

В Програмата се прилагат дефинициите, дадени в Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, по Препоръката на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г., засягаща политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище (2011/C 191/01), както и със стратегическата рамка на ЕС за сътрудничество в областта на образованието и обучението:

- *Като „преждевременно напуснали училище” се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен и които вече не участват в никаква форма на образование или обучение.*
- *„Отпадане от училище” е отписването от училище на ученик до 18-годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.*

Програмата акцентира върху:

1. Мерки свързани с превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕТО

1. Идентификация на рисковите фактори и причини за ранното напускане на училище:

Ранното напускане на училище от учениците е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. Анализирайки проблема констатирахме, че поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, учениците допускат неизвинени отсъствия, имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях.

2. Анализ на ситуацията:

Според направените оценки на риска от отпадане на ученици от училището са идентифицирани следните фактори, като рискови, предшестващи ранното напускане на училище:

- Проблемна семейна среда
- Продължително отсъствие от училище
- Социално-икономически
- Трудна адаптация към училищните изисквания

Силни страни:

- Квалифицирани учители;
- Интерактивни методи на обучение;
- Извънкласни дейности;
- Създаване на подкрепяща приятелска среда;
- Добра материална база;
- Работа по проекти.

Слаби страни:

- Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище-родители”;
- Все още има случаи на ненавременно сигнализиране при поява на рискови фактори, което затруднява ранната идентификация и индивидуалната корекционна работа с ученици, застрашени от отпадане;
- Натрупване на относително голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците.

Възможности:

- Ранно идентифициране на ученици в риск;
- Кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности;
- Привличане на родителите и ангажирането им чрез нови методи и форми на организация комуникацията с тях;
- Ефективно включване на училището и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище;
- Повишаване мотивацията на учителите за справяне с проблема;
- Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище;
- Повишаване влиянието и роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане;

- Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството;
- Поддържане на база данни и индивидуални програми за всяко застрашено дете;
- Разширяване на връзките с извънучилищните институции.

Заплахи:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, отчуждаване;
- Занижен родителски контрол и допускане на опозиционно поведение на детето в семейството и обществото;
- Неясни, размити или сменени роли родител-дете. Липса на ефективна система за поощрения и санкции;
- Липса на ефективни санкции за родителите;
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на Стратегията, както и с определените приоритети на областно ниво, а именно:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на ученици от идентифицираните рискови групи в училището;

2. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците с включване на училището в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст.

Очаквани резултати:

1. Свеждане до минимум броя ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.

2. Създадени условия и повишена мотивация за посещение на училище.

3. Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитие, с фокус - ученици от уязвими групи.

Индикатори за постигане:

- намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини, както и тези по уважителни причини.
- повишаване успеха на застрашените ученици.

IV. ЗАДАЧИ

1. Идентифициране на ученици в риск от отпадане.

2. Анализ на причините за отсъствия и липса на мотивация.

3. Създаване на механизми за превенция и ранна интервенция.

4. Подкрепа на ученици и семейства чрез индивидуални и групови консултации.

5. Повишаване на чувството за принадлежност към училищната общност.

6. Активно включване на родителите и институциите в превенционните дейности.

V. ЦЕЛЕВА ГРУПА

1. Ученици с чести отсъствия, ниска успеваемост, проблеми с поведението или социална дезадаптация.

2. Ученици от уязвими групи.

3. Родители, които проявяват нисък интерес към образованието на децата си.

VI. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

В Програмата са предвидени дейности, насочени към:

- предприемане мерки за обхващане на ученици от задължителна училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, идентифицирани и насочени от Екипите за обхват по райони;
- осъществяване на дейности за реинтеграция на ученици, отпаднали от училище, насочени от Екипите за обхват по райони;
- идентифицираните рискови групи от ученици и оказване на съдействие на Екипите за обхват по райони при осъществяване предвидените мерки за задържането им в образователната система;
- осъществяване на взаимодействие с родителите за включване и задържане на децата и учениците в образователната система;
- предприемане на мерки за обща и допълнителна подкрепа на учениците, идентифицирани като отпаднали или застрашени от отпадане от образователната система, в съответствие с държавния образователен стандарт за приобщаващо образование;
- предоставяне на информация на Екипите за обхват в случаи, в които учениците отсъстват от учебни занятия за повече от 3 дни и не могат да бъдат открити на постоянния им адрес;
- предоставяне на информация на Екипите за обхват за констатирани нарушения от страна на родителите с цел налагане на наказания по реда на чл. 347 от ЗПУО;
- промяна в нагласите с цел повишаване мотивацията на учениците за учене;
- предлагане на качествено образование, чрез използване на интерактивни методи на преподаване;
- повишаване квалификацията на учителите;
- подобряване на МТБ и превръщане на училището в желана територия;
- включване на учениците в извънкласни форми, проекти и целодневна организация на учебния процес – приоритети, дефинирани в Стратегията за развитие на училището и Плана за квалификация на педагогическите кадри;
- обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни;
- усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците;
- при установена необходимост от доказване истинността на информацията на представените медицински бележки, доказващи извинителна причина за отсъствия, взаимодействие с Регионалната здравна инспекция;
- при установена нужда от подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането взаимодействие с екипите за предоставяне на стипендии по реда на Постановление № 33 на Министерския съвет от 2013г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.
- създаване на процедура за предоставяне на информация на институциите и съвместни действия по реда на Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за закрила на детето.

Дейности за превенция на ранното напускане на училище

I. Идентифициране на застрашените от отпадане ученици

1. Проучване и определяне на учениците в риск от отпадане на базата на подадената информация от класните ръководители в писмен вид до педагогическия съветник.

2. Актуализация на информацията за ученици в риск от отпадане на базата на подадената информация от класните ръководители в писмен вид до педагогическия съветник.

3. Провеждане на обучение на тема: „Превенция отпадането на ученици в задължителна училищна възраст от училище. Функции и дейности на Екипите за обхват и задържане на учениците в задължителна училищна възраст. Проблеми и решения."

4. Информиране от класните ръководители родителите на учениците, които отсъстват от училище повече от 2 последователни дни без причина.

5. Доклад от класния ръководител до Директора за допуснати над 5 неизвинени отсъствия.

6. Изпращане на уведомителни писма до Дирекция „Социално подпомагане" за учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец.

7. Уведомяване на кметовете по населени места с писма за имената на учениците, които не посещават редовно училище за съставяне на Акт на родителите

II.Сформиране на екипи за работа с ученици в риск

1. Избор на екип за работа с всеки ученик в риск (класен ръководител, педагогически съветник, учител-наставник, други учители и специалисти).

2. Избор на учител-наставник /класен ръководител или учител, на когото ученика има доверие.

3. Привличане на родителите за партньори на училището, с цел превенция на ранното напускане на училище.

4. Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците.

5. Поредица тематични срещи с родителите (родителски срещи) по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите.

III. Изготвяне и работа по индивидуална програма, включваща мерки по отношение на всеки ученик, идентифициран като застрашен от отпадане от образователната система или реинтегриран със съдействието на Екипите за обхват по райони

1. Изработване на индивидуален план за работа с всеки ученик застрашен от отпадане и набелязване на основни цели за работа за намаляване на риска от отпадане.

2. Доклад за постигнатите резултати, осъщественото взаимодействие с компетентните институции и допълване на индивидуалната програма в края на всеки срок.

3. Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашените от отпадане ученици.

4. Подобряване на системата за провеждане на консултации.

VII. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

№	Дейност	Отговорници	Период на изпълнение	Очаквани резултати
1	Създаване и актуализиране на училищен екип за превенция на отпадането	Директор, педагогически съветник	м. септември 2026 г.	Координирана работа между специалисти
2	Изготвяне на списък с ученици в риск (чести отсъствия, ниска мотивация)	Класни ръководители, педагогически съветник	м. септември – м.октомври 2026 г.	Навременно идентифициране на рискови ученици
3	Провеждане на индивидуални разговори с учениците и родителите	Педагогически съветник, класен ръководител	Целогодишно /Учебна 2026-2027г./	Подобрена комуникация и ангажираност
4	Работа в групи за личностно развитие и мотивация за учене	Педагогически съветник, ресурсен учител	Целогодишно /Учебна 2026-2027г./	Повишена самооценка и мотивация
5	Организиране на тематични часове и дискусии: „Образованието – ключ към успеха“, „Моята професия, моето бъдеще“	Класни ръководители, педагогически съветник	По график	Формиране на позитивни нагласи към ученето
6	Провеждане на родителски срещи и индивидуални консултации	Директор, класни ръководители, педагогически съветник	Целогодишно /Учебна 2026-2027г./	Подобрено сътрудничество с родителите
7	Сътрудничество с отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, ОДМВР и други институции	Педагогически съветник	При необходимост	Координирани действия при сериозен риск

8	Организиране на инициативи за включване и приобщаване – доброволчество, спортни събития, клубове по интереси	Учителски екип, педагогически съветник	Целогодишно /Учебна 2026-2027г./	Укрепване на връзката „училище – ученик“
9	Анализ на резултатите от дейностите и актуализиране на мерките	Екип за превенция	Май – юни 2027г.	Подобряване на ефективността на програмата

VIII. МОНИТОРИНГ И ОТЧЕТНОСТ

1. Периодични срещи на екипа за превенция (на всеки два месеца).

2. Междинен доклад (януари) и годишен отчет (юни) от педагогическия съветник.

3. Анализ на статистически данни (отсъствия, оценки, социален статус) и оценка на изпълнението на Училищната програма, отчитане на резултатите от дейностите по превенция чрез сравняване по предварително определените индикатори:

3.1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с 10% в сравнение с предходната учебна година:

- брой отсъствия в края на срока/учебната година;
- брой санкционирани ученици за отсъствия;
- брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
- брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия.

3.2. Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици.

3.3. Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности

4. Набелязване на мерки за следващата учебна година.

Програмата е насочена към изграждане на устойчива училищна култура на подкрепа, ангажираност и приобщаване. Чрез системна работа с учениците и родителите СУ „Черноризец Храбър“ цели да създаде среда, в която всяко дете има достъп до образование и шанс за успешно личностно развитие.